

בס"ד

מאריכין לו

פרשת וישב

מבחר פנינים מתוך ביאור אחד תרגום

על פי אמרם ז"ל (ברכות ח.), אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו (במדבר לב, ג) עטרות ודיבון שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו

מנאי הקטן יהודה

בלאאמו"ר הגה"ח ר' מרדכי גנוט שליט"א

שנת המשלים תרגום, שתיים פרשה לפ"ג

האם השבטים "לא רצו" לדבר עם יוסף או "לא יכלו"?

ד ולא יכלו דברו לשלום ת"א ולא צבן. "לא צבן" הכונה בארמית "לא רצו", וקצת תמוה ששינה אונקלוס מ"לא יכלו" ל"לא רצו", ויבואר על פי מעשה שהיה: פעם אחת נגנב בבית הרה"ק מקאצק חפץ יקר והצטערו הסובבים הרבה, עד שנענה מי מהמקורבים "בודאי שזה יגנב, הרי הכל פרוץ כאן ואין השגחה והבית מלא ארחי פרחי וכו' וכו'. ויזדעק ה'שרף' וישאג מה זאת אומרת אפשר לגנוב הלא בתורה כתוב לא תגנוב !!! ... לימים סיפר זאת הרה"ק האמרי אמת מגור שהיה אז ילד רך בשנים ונוכח באותה שאגת ארי והוסיף כי מאז כמו נעמדה חומה בינו לבין כל חפץ אחר שאינה שלו...

כיוצא בדבר שמעתי אומרים שפעם הוצרך הגר"ח קינייבסקי שליט"א לצאת מבית"כ לאחר תפילת ערבית אבל ארע מזלו שמתפלל אחד האריך בתפלתו הרבה והרי ידוע שאין לעבור לפני המתפלל. מקורבו שהמתין בחוץ עד בוש נכנס וראה את המצב, נענה לר' חיים נו תן קפיצה... ענה לו ר' חיים מה אעשה שיש פה קיר...

אף כאן לעניננו, אחי יוסף הצדיקים מצד ההיבט הטכני, ודאי שיכלו לדבר עמו, אבל מכיון שלא רצו להתנהג 'אחד בפה ואחד תרגום'... לא הרשו לעצמם לדבר עמו, וזה שביאר אונקלוס שאי יכולתם לדבר עמו נבע מתוך אי רצונם, ועכ"ז כתבה התורה ולא יכלו.

מה זה 'יום הולדת' ? אולי בכלל לא היום שפרעה נולד ? !

כ יום הולדת ת"א יומא בית ולדא דפרעה. במקום לתרגם יומא דולדא דפרעה שמשמעותו היום שפרעה נולד, הוסיף אונקלוס ותרגם יומא 'בית' ולדא, וצ"ב מה הענין ב'בית' ?

אך האמת שאונקלוס מוסיף בית בכל פעם שהכונה להתקבצות של כמה דברים ליחידה אחת מושלמת. לדוגמא: **ולמקוה המים** (בתחילת בראשית) מתרגם אונקלוס **לבית** כנישות מיא פירוש: בית התכנסות המים, ויש לכך ראיות למכביר.

כמו"כ כאן לא פירש אונקלוס את המילה 'הולדת', לפעולת הלידה עצמה, אלא לכל הדברים שגרמו יחד ללידה כגון המילדות וחימום המים והרופאים וכו', ברוח דברים אלו כתב ה'תשבי' (ערך "בית דין") מגדולי המדקדקים וז"ל "אין מקום מושב הדיינים נקרא בית דין, אלא קיבוץ הדיינים נקראים כן, ופירושו כמו בית ישראל ואת בית יהודה (ירמיה לא, ל) בלשון אשכנז [הוי"ז] גיזינד", עכ"ל. הרי שאין במשמעות **בית**, בית ממש.

ולפי זה יתכן לומר אף יתירה מכך, שהחגיגה היתה **לאו דוקא ביום שפרעה נולד** אלא יום שקבעו לחגוג לכבוד כל המיילדות והמסייעות להם ולכל משרתי הלידה ולכן נקרא שמחת 'בית ולדא', וכמו שקיים היום למשל "יום האופניים הבינלאומי" "יום הנכים" וכדו' וכן 'להבדיל' בקהילות הקודש יום מיוחד לחברי ה'חברה קדישא', לחברי 'ביקור חולים' וכדו'.

שבת שלום ומבורך